

Sygn.akt III AUa 1280/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Bożena Szponar – Jarocka

Sędziowie : SA Dorota Elżbieta Zarzecka

: SO del. Piotr Prusinowski (spr.)

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 października 2012 r. sygn. akt V U 351/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1280/12

UZASADNIENIE

G. G. zaskarżył decyzję (...) Oddział w B. z dnia 20 lutego 2012 roku o odmowie przyznania prawa do emerytury. Podkreślił, że w okresie od dnia 08 czerwca 1987 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w (...) S.A. w H. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wnosil o oddalenie odwołania. Argumentował, że wnioskodawca nie spełnił warunków określonych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009, Nr 153, poz. 1227 z późn zm) i w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn zm.). Wskazał, że odwołujący się udowodnił jedynie 12 lat, 1 miesiąc i 18 dni pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych 15 lat.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 16 października 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2012 r. Sąd ten ustalił, że G. G. (urodzony (...)) złożył do ZUS w dniu 12 stycznia 2012 roku wniosek o emeryturę. ZUS uznał za udowodniony ogólny staż ubezpieczeniowy wynoszący 28 lat, 11 miesięcy i 23 dni, w tym 12 lat, 1 miesiąc i 18 dni pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy odmówił przyznania prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego okresu pracy

w szczególnych warunkach oraz fakt, że wnioskodawca był członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Przeszkoda ta przestała być aktualna w trakcie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W dniu 24 kwietnia 2012 roku G. G. złożył do ZUS odpowiedni wniosek.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Białymstoku uznał, że sporny okres zatrudnienia w (...) S.A. w H. winien zostać w części zaliczony jako praca w szczególnych warunkach. Dotyczyło to okresu zatrudnienia na stanowisku pomocnika w produkcji drzewnej w wydziale(...) (następnie był to wydział (...)). Sąd pierwszej instancji wskazał, że w świetle dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawca pracował w tym wydziale od 05 czerwca 1987 roku do 31 sierpnia 1990 roku. Z dniem 01 września 1990 r. został przeniesiony do wydziału Produkcji (...). Zgodnie z zeznaniami świadków pomocnik produkcji drzewnej na hali liściastej pracował na traku oraz na różnego rodzaju pilarkach. Zajmował się cięciem drzewa na bale i deski. Sąd zakwalifikował tego typu pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Odwołał się do wykazu A, działu VI, pkt 3 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku. Wskazał, że wykonywana przez wnioskodawcę praca polegała na obsłudze urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna. Sąd pierwszej instancji przesądził jednocześnie, że zatrudnienie wnioskodawcy na innych działach (...) S.A. w H. nie nosiło cech pracy w szczególnych warunkach. W konkluzji przyjął, że ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki uprawniające do otrzymania wcześniejszej emerytury.

Apelację od wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.. Zarzucił rozstrzygnięciu Sądu pierwszej instancji naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 100 w związku z art. 184 i art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przez przyjęcie, że wnioskodawca udowodnił co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo wskazał, że ubezpieczony dopiero w dniu 24 kwietnia 2012 r. złożył wniosek o wykreślenie z rejestru członków OFE, a zatem przyznanie mu prawa do emerytury od dnia 1 stycznia 2012 r. było nieuprawnione.

Apelacja organu rentowego zawierała również zarzut naruszenia przepisów postępowania, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego. ZUS podniósł, że w okresie od 5 czerwca 1987 r. do 31 sierpnia 1990 r. wnioskodawca pracował na różnych stanowiskach nie wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1983 r. W rezultacie nieprawidłowe było zaliczenie tego okresu jako pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu środka odwoławczego apelujący wskazał, że powołany przez Sąd pkt 3, działu VI, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1983 r. dotyczy pracy przy produkcji rębków. Wnioskodawca nie pracował na urządzeniach służących do mechanicznego rozdrabniania drewna.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest zasadna. Wnioskodawca dopiero w trakcie postępowania sądowego (24 kwietnia 2012 r.) złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Oznacza to, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Białymstoku, przyznające mu prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2012 r., jest wadliwe. Zrozumiałe jest, że w tej dacie ubezpieczony nie spełniał wszystkich przesłanek określonych w art. 184 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy jednak podkreślić, że nie ma przeszkód, aby sąd przyznał prawo do emerytury na podstawie art. 184 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ziszczenia się wszystkich przesłanek w trakcie postępowania sądowego (wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 235/11, OSNP 2013, nr 7-8, poz. 87). Apelacja organu rentowego nie ograniczała się jednak wyłącznie do tej kwestii. Odpowiadające obowiązującemu prawu jest bowiem zakwestionowanie zapatrywania, że wnioskodawca legitymuje się przynajmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych należy wskazać, że nie jest trafne powołanie się na przepis art. 233 § 1 k.p.c. W przedmiotowej sprawie stan faktyczny został odtworzony na podstawie korespondujących ze sobą dowodów. Dokumenty znajdujące się w aktach osobowych nie dają podstaw do zakwestionowania prawdziwości

zeznań świadków. Stanowisko pomocnika w produkcji drzewnej na wydziale (...)nie wyklucza, że praca wnioskodawcy polegała na obsłudze traka i różnego rodzaju pilarek. Rodzaj pracy nie stoi w opozycji do twierdzenia, że istotą pracy ubezpieczonego było cięcie drewna na bale i deski. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. może zostać naruszony jedynie w sytuacji, gdy ocena wiarygodności i mocy dowodowej jest dowolna albo nie znajduje odzwierciedlenia w wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału dowodowego. W przedmiotowej sprawie tak nie jest. Nie znaczy to jednak, że apelacja nie ma uzasadnionych podstaw.

Zgodnie z Działem VI (w leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1983 r. za pracę w szczególnych warunkach uznaje się:

1. Prace drwali
2. Prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu
3. Obsługa urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja rębzków)
4. Prace przy suchej destylacji drewna i węgla aktywnego
5. Impregnowanie drewna metodą dyfuzyjną i ręczną oraz wybielanie wikliny
6. Impregnowanie płyt pilśniowych bardzo twardych olejami z hartowaniem
7. Prace w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne
8. Politurowanie ręczne
9. Produkcja masy zapalczanej zawierającej fosfor, dwuchromian potasu, biel cynkową, siarkę oraz dwutlenek magnezu
10. Rozdrabnianie gliny i kaolinu do produkcji ołówków
11. Wyładowywanie dyfuzorów przy ekstrakcji garbników
12. Prace ładowaczy pieców pirytowych, piecowych pirytu, aparatowych siarkowni
13. Roztwarzanie surowców włóknistych metodą siarczanową i siarczynową w oddziałach warzelni
14. Wytwarzanie kwasów i ługów warzelnych
15. Wytwarzanie chemicznych środków bielących i bielenie mas włóknistych
16. Produkcja oleju talowego i węglanu wapnia
17. Hydrotermiczna obróbka drewna.

Przedstawiony wykaz pozwala na poczynienie istotnych spostrzeżeń. Po pierwsze, w załączniku do rozporządzenia nie odniesiono się wprost do pracy pilarza i trakowego. Po drugie, kolejność wymienionych prac nie jest przypadkowa. Ustawodawca posłużył się schematem odwołującym się do procesu przetwórstwa drewna. Dlatego na początku wymienił drwali, później osoby pracujące przy zrywce i zwózce drewna, a następnie odniósł się do obsługi urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja rębzków) oraz innych etapów przetwórstwa drewna. Po trzecie, przyjęcie takiej systematyki sprawia, że zrozumiałe jest, że nie wszystkie prace wykonywane w leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym kwalifikowane są jako uprawniające do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury. Konkluzje te mają znaczenie jeżeli uwzględni się, że przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, podlegają one wykładni ścisłej (wyrok SN z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 187/99, OSNAPiUS 2001

nr 4, poz. 121, wyrok SN z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04 OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218, wyrok SN z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007, nr 23-24, poz. 359). Uwzględniając tę wskazówkę, nie można podzielić stanowiska Sądu Okręgowego w Białymstoku, że wnioskodawca pracując jako pomocnik w produkcji drzewnej w wydziale (...) wykonywał pracę polegającą na obsłudze urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (przy produkcji rębków). Cięcie za pomocą traka lub pilarki drewna na bale i deski nie jest tożsame z rozdrabnianiem drewna w celu uzyskania rębków. Wynika to stąd, że proces produkcji rębków polega na rozdrobieniu drewna do elementów mierzących co najwyżej kilkanaście centymetrów za pomocą mechanicznych urządzeń zwanych potocznie rębakami. Właściwości tych nie spełnia proces wstępnej obróbki drewna za pomocą traku lub pilarki, w celu przygotowania surowca do produkcji meblarskiej. Oznacza to, że okres zatrudnienia od dnia 08 czerwca 1987 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w (...) S.A. w H. nie może być uznany za pracę w szczególnych warunkach.

Pozostając w tym nurcie rozważań, za prawidłową należy uznać ocenę Sądu Okręgowego w Białymstoku, odnoszącą się do pozostałego okresu zatrudnienia w (...) S.A. w H.. Na rozprawie w dniu 3 października 2012 r. przełożony wnioskodawcy, świadek J. O., opisał na czym polegała praca wnioskodawcy na wydziale elementów litych. Prace tokarzy, frezerów, czy też czynności pomocnicze, nie zostały sklasyfikowane w rozporządzeniu z dnia 17 lutego 1983 r. jako wykonywane w szczególnych warunkach. Oceny tej nie zmienia podnoszona przez wnioskodawcę okoliczność otrzymywania dodatku szkodliwego. Świadczenie to jest płacowym uprawnieniem pracowniczym, nie mającym wpływu na nabycie praw w sferze ubezpieczeń społecznych.

Uwzględniając wskazane racje, Sąd Apelacyjny, zgodnie z przepisem art. 386 § 1 k.p.c., kierując się wnioskiem apelacyjnym, zmienił zaskarżony wyrok i odwołanie oddalił.